

pentru a iubi și, mai ales, pentru a iubi muzica, toată muzica bună”.

Afirmarea și confirmarea frumosului sonor în creația sa sunt adaptate cu măiestrie parametrilor oricărui gen și stil, chiar și în condițiile muzicilor experimentale, pe care le-a testat cu succesul garantat de receptivitatea publicului și de frecvența în sălile de concerte. Ca o succintă dovadă, Sabin Păutza a făcut o trecere în revistă a **creației sale**, asimilând și prezentând clasificarea pe care muzicologii care s-au aplecat asupra partiturilor sale au identificat-o ca putând fi împărțită în **5 etape**, reliefate prin ilustrație muzicală, dar și prin istorisiri cu tușe de umor, uneori cu aluzii autoironice, alteori cu emoții tremurânde în glas. Iar asta pentru că providența i-a prilejuit experiențe deosebite și i-a scos în cale personaje legendare, făuritoare ale culturii, fiecare lucrare având câte o poveste și profilând contururile unei personalități, de la Richard Stănescu la Leonard Bernstein, de la Richard Oschanitzky la Marin Constantin și mulți, mulți alții.

Debutul componistic s-a manifestat în zona **tendințelor muzicale de natură matematică**, probă de „condei” sonor trecută cu succesul ce include, pe lângă aplicabilitatea tehnică, și veșmântul esteticului, datorat atât atașamentului compozitorului față de unul din dezideratele esențiale ale artei – capacitatea de a mișca sufletului ascultătorului –, cât și profesorilor cu care s-a format, Ștefan Niculescu, Aurel Stroe, Tiberiu Olah, Dinu Ciocan ș.a. Așadar, afectivul reușește să depășească abstractul în muzica lui Sabin Păutza de orientare stohastică sau dodecafonică, chiar și într-un moment al civilizației artistice când însăși simțirea poetică a ființei sonore era periclitată de obscuritatea și austeritatea unor experimente mult prea depărtate de planul emoțional, implicita intrinsecă a fenomenului muzical.

O a doua etapă de creație stă sub influența contemplativă a lui **Béla Bartók**, cel despre care Sabin Păutza afirmă că este cel mai mare compozitor român. Păutza își extrage suflul vital și generator al muzicii sale din ritmica și modalismul colindelor, ale bocetelor și ale jocurilor populare românești, fie prin înveșmântarea lor în straie împărătești, prin rafinată stilizare, fie prin împrăștierea lor în stare pură, asimilate cu naturalețe, lăsându-se ghidat de luminescența arhetipurilor. Organizarea sonoră este laborios construită, într-un areal componistic în care nimic nu este lăsat la întâmplare, parametrii muzicali reprezentând unelte de mecanică fină ce șlefuiesc expresii vii.

Perioada americană se datorează atracției față de coloritul special al sonorităților de jazz, născută încă din copilărie prin câteva audiții datorate de hazard, imaginată firesc prin spiritul ludic și conturată deplin prin experiența de peste trei decenii pe meleagul american. Deși a asimilat și s-a integrat cu naturalețe și în noul peisaj cultural, sinceritatea apartenenței etnice transpare ca o pecete imună, un cod genetic reafirmat și reiterat cu ostinație și cu aceeași forță intrinsecă de fiecare dată în fața oricărei tentații sonore transmigratoare. Din destinul său jazzistic, și nu numai, face parte și Richard Oschanitzky, cel despre care Sabin Păutza afirmă că este „omul care mi-a modelat viața, cariera și existența”.

Muzica americană de coerență spirituală românească a compozitorului Păutza i-a adus recunoaștere autorului fie prin prestația sălilor în care a fost interpretată (de exemplu *Simfonieta* a avut prima audiție la Carnegie Hall, din New York), fie prin diverse premii, fie prin colaborări cu muzicieni deosebiți, din care nu putem să nu-l amintim pe marele Leonard Bernstein.

O a patra etapă se manifestă prin **reîntorcerea la muzica românească**, dar bazată pe citate (seria de *Jocuri* de la 1 la 9), Păutza etalându-și cu strălucire simțul timbralității, capacitatea de a jongla cu sintaxele, abilitatea „punerii în scenă” a mai

multor genuri și tipologii, toate slujind mesajul semantic adânc imprimat în conștiința compozitorului.

Nu în ultimul rând, **o altă fațetă a creației** sale care atestă complexa personalitate componistică ce mânuiește iscusit toate stilurile și genurile vizează muzica de scenă, căreia i-a dedicat 24 de *musical*-uri. Fie adresată copiilor, fie spectacolelor pentru adulți, orientarea spre această zonă reiterează talentul de a da viață unui tematism mereu nou, captivant și de impact.

Călătoria muzicală propusă de compozitor și secondată de povestiri presărate cu umor și tâlc a inclus **selecțiuni din cele 15 CD-uri** editate, amplul periplu sonor delectând publicul prezent. Astfel, au fost audiate fragmente din *Cinci piese pentru orchestră*, *Jocuri 2*, *Ofrandă copiilor lumii*, *Cvartetul nr. 3*, *Simfonieta*, *Concertul pentru saxofon*, *Concertul pentru clarinet bas*, *Divertismentul nr. 2*, dar și piese de muzică ușoară precum *Răsfoind un album* (solistă Anca Parghel), *Toamna sună în geam* (solist actorul Sergiu Tudose) și *Vă mulțumesc* (solist Cornel Constantiniu), de pe ultimul album (ce include 21 de șlagăre), lansat cu doar câteva zile în urmă, pe 30 septembrie, la Iași, cu ocazia aniversării a 50 de ani de la înființarea celebrei corale *Animosi*, fondată de Sabin Păutza la Conservatorul ieșean.

Sensibilitatea și imaginația creatoare mereu vii, exploratoare și fascinante, atât pe filonul tradițional, cât și pe cel reînnoitor, sunt conjugate cu numitorul unității semantice date de apartenența spirituală a compozitorului care, după cum afirma și muzicologul Gheorghe Duțică în finalul conferinței, „te face să călătorești în timp”.

Maestrul deține statutul unui clasic, al cărui îndemn pentru studenții participanți este unul simplu, dar esențial: **„Studiați-i pe toți și găsiți modelul propriu**, ca să fiți voi înșiși! Fiți sinceri!”

Sabin Păutza nu este un căutător, ci este un trăitor al muzicii în întreaga sa ființă, nouă rămânându-ne vibrația meditativă de după întâlnirea cu el și așteptarea următorului moment de grație în care să ne lăsăm **fascinați de universul său sonor**.

Anca SÎRBU

Soprana Nicoleta Ardelean și performanța în învățământul superior

Miercuri, 13 decembrie 2017, ora 17, la Muzeul de Artă, Constanța a avut loc concertul destinat Sfințelor Sărbători de Crăciun *Colindam, colind, colind...*, oferit de studenții Facultății de Arte, specializarea Interpretare muzicală-Canto. Pregătirea muzicală a fost asigurată de conf.univ.dr. Nicoleta Ardelean și prof.univ.dr. Ioan Ardelean. Acompaniamentul a fost susținut de cele două remarcabile pianiste, conf.univ.dr. Gabriela Oprea și Natalia Gribinic.

Inițiativa unui astfel de concert este una firească, pentru sfârșitul anului, spre a marca evoluția studenților, precum și a

exercitării profesiunii de cadru didactic. Dar, dimensiunea formală a fost mult depășită prin prestația de înaltă ținută artistică a corifeului acestei manifestări, conf.univ.dr. Nicoleta Ardelean. Soprana, cu o carieră artistică națională și internațională impresionantă, a descătușat inimile auditoriului prezent la manifestare. Domnia sa a reuși să scoată la lumină calitățile vocale ale studenților săi, darurile proprii lor, impresionându-ne prin prestația lor deosebită. Studenții protagoniști au fost cei de la ambele programe de studii, Licență și Master, specializarea Interpretare muzicală-Canto. Vocile lor, pregătite cu mare responsabilitate, la fiecare oră de curs, au vibrat înălțător în sala primitoare a Muzeului de Artă. Solistic sau reunite într-un ansamblu pe patru voci, ele au împlinit dedicarea, seriozitatea, pasiunea, năzuința, deopotrivă a profesorilor coordonatori. Atmosfera de emulație a fost evidentă și contagioasă, sala întregă implicându-se prin a cânta, de două ori.

Un spectacol de calitate este perceput la început prin programul ales, și, mai apoi, prin interpretarea propriu-zisă. Programul este cel care atenționează și diferențiază evenimentele. În seara de 13 decembrie repertoriul original propus de conf.univ.dr. Nicoleta Ardelean și prof.univ.dr. Ioan Ardelean, pentru prima parte a concertului, a fost unul profund transformator pentru toți cei prezenți. Colindele din inima Ardealului, ce aparțin muzicianului Emil Monția (1882-1965), grupate în cele cinci volume ale culegerii *110 colinde populare românești*, au constituit canavaua pe care s-a construit bună parte din concertul vocal al serii. După cum a precizat în cuvântul de deschidere dl. prof.univ.dr. Ioan Ardelean, interpretarea primului volum, din cele cinci, a fost ales pentru a iniția o suită de concerte destinate Sărbătorilor de Crăciun, spațiate în anii următori, construind în acest fel o tradiție. Prestația celor cinci soliști, Noemi Modra, Iulia Stănei, Georgiana Gordea, Mirela Paraleu, Mircea Găvan și Silviu Vizan au impresionat prin căldura interpretării. Studiul intens, puterea propriei voințe, nerăbdarea decriptării fiecărei partituri, intensitatea trăirilor la repetiții, avântul în depășirea condiției prezente, sunt atribute care au fost vizibile în interpretarea studenților.

Acompaniamentul pianistic a fost asigurat, cu măiestria care ne-a obișnuit, de dna. Conf.univ.dr. Gabriela Oprea și dna. Natalia Gribinic.

Următoarea treaptă pe care am fost conduși, noi publicul, a fost acela al elevării spre spiritualitate, prin bucuria evidențiată în cânt, conjugată cu smerenia. Prezența corului de maici de la Mănăstirea Saon, Tulcea, având la pupitrul dirijoral pe conf.univ.dr. Nicoleta Ardelean, a impresionat prin acuratețea vocală, corecta diferențiere a celor două partide vocale, prin expresivitatea interpretării, deși ea a fost atent menținută în rigorile unui hieratism specific. Gestul dirijoral, ferm dar și artistic, semnificând știință și sensibilitate, a facilitat redarea melodică și armonică a partiturii în perfectă consonanță cu mesajului sacru, de Naștere a Mântuitorului.

Al treilea moment al spectacolului a fost al unei expansiuni emoționale, controlate și mărturisite: studenții, prin cânt; publicul; prin apluze îndelungi. Toți studenții specializării Interpretare muzicală-Canto s-au reunit pe scenă, într-o formație corală generoasă numeric, interpretând lucrări ale compozitorilor A. Adam, I. Brie, I. Cârstoiu, I. Costescu, Gh. Cucu, D. G. Kiriatic, T. Lugojan, N. Lungu, T. Popovici, V. Stanciu, A. Stoia. Munca și atenția acordată acestui moment a fost un proces intens, de aceea și răsplata eforturilor personale s-a resimțit în aprecierea publicului. Momentul de climax muzical a fost acela al interpretării solistice, de către conf.univ.dr. Nicoleta Ardelean, a piesei *Florica*, de Francik Hubic. Recunoștința publicului s-a îndreptat către solistă și cor, cu vie admirație.

Conceptul acestei seri s-a transmis cu fiecare interpretare nouă, accentuând pe calitate. Performanța, condusă cu măsura experienței și creativității celor două cadre didactice, conf.univ.dr. Nicoleta Ardelean și prof.univ.dr. Ioan Ardelean, este modalitatea sigură, dar deloc facilă, gândind munca de pregătire a unui real concert. Fiecare student prezent, primind știința mentorilor, a dat măsura propriei valori, s-a construit spiritual pe sine dar mai ales în grup. Felicitări tuturor!

Ruxandra MIREA

Recenzii

Ipostaze chitaristice în creația lui Joaquín Rodrigo de Dan Alexandru Arhire

Sub semnătura tânărului interpret și acum, iată, cercetător în domeniul interpretării chitaristice, Dan Alexandru Arhire, a apărut la Iași, sub sigla Editurii Junimea, volumul *Ipostaze chitaristice în creația lui Joaquín Rodrigo*.

Volumul este rezultatul unei cercetări doctorale profunde a repertoriului chitaristic al bine cunoscutului compozitor spaniol realizată din dublă perspectivă, muzicologică și interpretativă. Deși Joaquín Rodrigo este faimos în primul rând prin al său *Concert de Aranjuez*, autorul acestei cărți își propune să îndrepte această „nedreptate” punându-l în lumină cu întregul său arsenal componistic.

În cartea sa, Dan Alexandru Arhire propune un adevărat itinerar structurat în două mari secțiuni: prima parte conturează contextul muzical, estetic și chiar social – fiind trasate idei care țin de folclorul și tradițiile de tip iberic și mai apoi castilian și non-andaluz iar cea de-a doua parte este dedicată aspectelor analitice ale creațiilor lui Rodrigo, pornind de la *Concierto de Aranjuez* și continuând cu *Fantasia para un gentilhombre* dar și cu o multitudine de lucrări pentru chitară solo. Ceea ce aduce un plus-valoare acestei publicații este permanenta conexiune pe care autorul o păstrează cu realitățile interpretative, presărând aceste analize cu sugestii de execuție și interpretare și încheind volumul cu enumerarea și detalierea tehnicilor generale de abordare chitaristică a lucrărilor rodriguereene.

Cartea are ca anexă un foarte util index de nume proprii și lucrări dar și de termeni și noțiuni, aspect care completează ideea că acest volum își găsește un loc binemeritat în orice bibliotecă liceală și universitară de specialitate.

Andra APOSTU

